

**MORA
KOMMUN**

RIKTLINJER FÖR DIGITALISERING

Riktlinjer för digitalisering

Fastställd Kommunfullmäktige Mora 2022-04-11 § 28
Kommunfullmäktige Orsa 2022-02-14 § 4
Kommunfullmäktige Älvdalen 2022-03-07 § 28

Produktion Gemensam servicenämnd IS/IT

Dnr MK KS 2021/00520 003

Innehållsförteckning

Inledning	4
Samverkan och digitalisering	4
Medborgare och digitalisering	5
Verksamhet, medarbetare och digitalisering	5
Digitalisering och IT-stöd	6
IT och digitalisering	6
Informationssäkerhet och digitalisering	7

Inledning

Digitalisering handlar mer om innovation än om effektivisering, där en balans mellan innovation och effektivisering måste finnas. För att lyckas långsiktigt med framtidens välfärd med hjälp av digitalisering måste vi våga utmana oss själva och befintliga strukturer och styrningar.

För Mora, Orsa och Älvdalens kommuner ska digitalisering utgå ifrån rutiner, processer och arbetssätt hos verksamheterna. Digitalisering innebär att våra arbetssätt måste förändras för att uppnå de positiva effekter som digitalisering medför.

Digitalisering i sig har inget egenvärde. Digitalisering ska användas som ett medel för att uppnå kommunernas övergripande mål och visioner, verksamheternas mål och bidra till ett hållbart samhälle för de som bor och verkar i kommunen.

Strategi:

”Digitalisering ska ses som ett medel för att uppnå kommunernas övergripande mål och visioner, verksamhetens mål och ett verktyg för att bidra till ett hållbart samhälle”

Digitalisering kräver ekonomiska investeringar, politisk vilja, tydlighet och dialog, kompetens och ambition, tilltro och uthållighet.

Utöver detta kräver digitalisering modiga ledare som tar modiga beslut där nyttan vägs mot riskerna.

”När vi tar beslut kring digitalisering är vi modiga och väger nyttan mot riskerna”

Samverkan och digitalisering

I Mora, Orsa och Älvdalens kommuner finns det mycket samverkan, bland annat gemensam styrning för att vidmakthålla, vidareutveckla, nyutveckla och avveckla verksamhetssystem och en gemensam IT-enhet. Genom att samverka i digitaliseringen så utnyttjas de gemensamma resurserna på bästa sätt. Kommunerna är även del i en större samverkan där IT-stöd ingår både i lokala, regionala och nationella digitala ekosystem där information kan utbytas digitalt, säkert och automatiskt med myndigheter och aktörer.

Strategi:

*”Vi ska samverka och utnyttja våra gemensamma resurser.
Vi samverkar och ingår i både lokala, regionala och nationella digitala ekosystem. Vi ska ha en digital infrastruktur och verksamhetssystem som stödjer och möjliggör digitalisering”*

Riktlinjer:

- Samverkan ska vara förstahandsvalet.
I MOA ska vi ha gemensamma IT-stöd och plattformar och vi strävar även efter att ha likadana IT-stöd och plattformar regionalt.
- Prioritering ska ske utifrån hela processen och helhetsperspektivet.
Vi prioriterar utifrån hela processen, med medborgaren i fokus.
- Vi ska använda oss av gemensamma öppna standarder, nationella och internationella tjänster och byggblock.
Vi använder och tillämpar redan gemensamma lösningar på kommunal, regional, och nationell nivå.

Medborgare och digitalisering

Det är de som bor och verkar i kommunerna som står i fokus och som vi finns till för. Därför är det naturligt att fokusera först och främst på digitala tjänster som ska underlätta för medborgarna. Digitalisering som ger service till medborgarna ska vara enkel, effektiv och ändamålsenlig. De digitala tjänsterna ska medverka till att alla medborgare ska få en chans att vara delaktiga i det digitala samhället.

Strategi:

”Digitaliseringen ska underlätta och skapa delaktighet för de som bor och verkar i våra kommuner.”

Riktlinjer:

- Vi fokuserar först och främst på digitala tjänster som ska underlätta för medborgare.
Vi har medborgaren i fokus och sätter deras perspektiv och behov främst.
- Digitalt först och personligt när det behövs.
Digitala tjänster är förstahandsvalet. Personlig service finns tillgänglig när det behövs.
- Alla ska få en möjlighet att vara del i det digitala samhället.
Våra digitala tjänster är tillgänglighetsanpassade och hjälp finns att få för att kunna göra sina ärenden digitalt.

Verksamhet, medarbetare och digitalisering

Våra medarbetare ska oavsett tid och plats ha tillgång till rätt digitalt verktyg med rätt information. De digitala verktygen ska vara effektiva och enkla att använda utifrån medarbetarens behov. Tidsödande, tunga och tråkiga manuella arbetsmoment ska ersättas av digitala verktyg som gör att medarbetaren kan använda sin kompetens på bästa sätt så att det blir både effektivare och högre kvalitet i arbetet.

Strategi:

”Rätt digitalt stöd till medarbetarna ska skapa högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.”

Riktlinjer:

- Verksamheten ska ha en balans mellan innovation och effektivisering.
Vi jobbar inte bara med att effektivisera befintliga processer och arbetssätt med befintliga verktyg. Vi måste även tänka innovation och se helt nya möjligheter och arbetssätt som digitaliseringen för med sig.
- Chefen ska skapa förutsättningar för digital kompetens hos sin verksamhet. Medarbetarna har ett ansvar att använda och utveckla sin digitala kompetens utifrån den digitala utvecklingen.
Det finns ansvar både hos chef och medarbetare att ta tillvara och utnyttja digitaliseringens möjligheter.
- Verksamheten ska hämta hem och realisera nyttor.
Vi lägger inte bara till olika tekniska lösningar och nya arbetssätt. Vi tar även bort de gamla lösningarna och arbetssätten. Vi ser även till att hämta hem och realisera både ekonomiska och personella nyttor.

Digitalisering och IT-stöd

Det är när IT-stöd (verksamhetssystem) ska upphandlas eller när nya behov och funktioner tillkommer för befintliga IT-stöd som vi har chans att ställa krav som långsiktigt stödjer digitalisering.

Rätt förutsättningar för digitalisering ska säkerställas över hela livscykeln och börjar vid anskaffning eller utveckling av IT-stöd.

Riktlinjer:

- Upphandling och inköp av IT-stöd ska alltid göras i samverkan med berört objekt, verksamhet, IT-enheten och upphandlingsenheten.
Det är många områden som ska samspela i en upphandling. Arbetssätt och processer ska gås igenom och efter det ska tekniska, funktionella, informationssäkerhetsmässiga och juridiska krav tas fram. Det är viktigt att alla delar kommer med.
- IT-stöd ska kunna kopplas upp och utbyta information med nuvarande och framtida kommunal, regional, och nationell infrastruktur.
Det finns gemensam infrastruktur både lokalt, regionalt och nationellt. De vanligaste är inloggning, e-arkiv, e-tjänsteplattform och digital post. Det är viktigt att våra system kan utnyttja både den infrastruktur som finns idag och den som kommer att finnas i framtiden.
- IT-stöd ska ha öppna, standardiserade och väldefinierade API:er.
API:er är ett sätt för system att prata med varandra på ett strukturerat sätt och med samma språk. Detta är en nyckel för att kunna accelerera digitaliseringen och vara en del av det digitala ekosystemet både inom kommunen, regionalt, sektorsspecifikt, nationellt och internationellt.
- Vi ska använda oss av kommunernas gemensamma plattformar och IT-stöd för att skapa olika tjänster och funktioner.
Vi använder oss bland annat av en gemensam e-tjänsteplattform och ett gemensamt e-arkiv.

IT och digitalisering

IT-miljön (datorer, telefoner, operativsystem, servrar, nätverk, databaser) är en möjliggörare för digitaliseringens olika tekniker och ska kraftigt strömlinjeformas och effektiviseras så att IT-enheten kan frigöra resurser för att ställa om mot mer värdeskapande arbete för verksamheten. IT-enhetens tekniker ska vara experter på det de gör och hålla sig till ett fåtal områden och produkter. Dessa riktlinjer kommer att stötta många delar i ekosystemet bland annat verksamhetssystem, digitala identiteter och automatisering.

En IT-miljö enligt dessa riktlinjer leder till lägre kostnader för IT-driften samt upprätthållandet av en stabil och säker drift.

Riktlinjer:

- Infrastruktur ska vara konsoliderad och standardiserad.
För att kunna vända om till en värdeskapande IT-enhet måste vi kraftigt minska antalet olika system, plattformar och klienter som vi hanterar.
- Infrastruktur ska vara framtidssäker och stödja digitalisering.
Infrastrukturen finns till för verksamhetens behov och ska utformas så den tillgodoser dessa behov samt även framtida krav och behov som kan uppstå.
- IT-säkerhet är en naturlig del i vårt dagliga arbete.
Vi följer rekommendationer och av kommunerna beslutade riktlinjer och policyer.

Informationssäkerhet och digitalisering

Vid införande av digitala tjänster och tekniska plattformar behöver ansvarig verksamhet ta ansvar för informationen hela vägen i processen. Informationen värderas i en informationssäkerhetsklassning utifrån egenskaperna konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet så att relevanta krav på skydd kan ställas. Informations-/riskägare ska alltid identifiera vilka risker och konsekvenser det skulle bli för individ, verksamhet, ekonomi och samhälle om skyddet brister, för att kunna vidta åtgärder som minimerar eller helt tar bort identifierade risker.

Det finns många externa och interna krav på informationssäkerhet och dataskydd som verksamheterna ansvarar för att följa så att informationshanteringen är fortsatt säker vid digitalisering.

Strategi:

”Medborgare och andra intressenter ska ha ett fortsatt stort förtroende för att uppgifter hanteras korrekt och säkert. Individen ska känna sig trygg med att integritet och säkerhet är grundläggande i vårt digitaliseringsarbete.”

Riktlinjer:

- Vi följer respektive kommuns beslutade riktlinjer och policys för informationssäkerhet och dataskydd.
- Vi ska utöva ett systematiskt informationssäkerhetsarbete för att nå övergripande visioner, strategier och mål.
- Uppföljning är en viktig del av det systematiska informationssäkerhetsarbetet i verksamheterna och ska utföras.

Dokumentbeskrivningar

Strategi

En strategi anger på vilket sätt, vilka åtgärder eller metoder, kommunen ska uppnå specifika mål.

Policy

En policy ska ange viljeinriktningen för ett specifikt område. Den ska vara vägledande för beslut och styrning. En policy som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt ska beslutas av kommunfullmäktige och i övrigt av kommunstyrelsen. En policy gäller tills vidare och bör därför revideras vart fjärde år och följa mandatperioden.

Program och planer

Ett program anger långsiktiga avsikter i en fråga av större vikt. Ett program är mer beskrivande än en policy och mer övergripande än en plan. Om program ska gälla för hela kommunen ska den antas av kommunfullmäktige.

En plan eller handlingsplan innehåller åtgärder som ska vidtas inom ett särskilt område och syftar till att förverkliga exempelvis mål, policy, lagar mm. En handlingsplan är mer konkret och specifik än en plan och innehåller exempelvis ansvar. De bör revideras vart fjärde år och följa mandatperioden

Föreskrifter

Regeringen har i förordningar gett kommunerna rätt att utfärda lokala föreskrifter med mer detaljerade bestämmelser än i förordning.

Riktlinjer och rutinbeskrivningar

En riktlinje innehåller anvisningar om hur en fråga ska hanteras. Den är vägledande i hur tjänstemän bör agera.

Reglemente

Kommunfullmäktige beslutar hur kommunen ska organiseras och vilka nämnder som skall finnas och hur de skall vara sammansatta. Det är obligatoriskt för kommunfullmäktige att utfärda reglementen för nämnderna. Reglementen är ett regelverk om nämndernas arbetsformer och har till uppgift dels att klargöra befogenhetsfördelningen mellan de olika nämnderna. Kommunfullmäktige beslutar också om sitt eget reglemente s.k. arbetsordning samt revisionens.

Bolagsordning och ägardirektiv

För de kommunala bolagen motsvaras reglementena av bolagsordning och ägardirektiv. Dessa kommunala aktiebolag ska följa såväl aktiebolagslagen som delar av kommunallagen.

Regler och stadgar

Ett äldre begrepp för riktlinjer är stadgar, vilka antas av fullmäktige. Stadgar används mest i formen av regler för hur en förening eller stiftelse ska arbeta.

Taxor och avgifter

Kommunen har så kallad avgiftsmakt det vill säga befogenhet att ta ut avgifter av enskilda som ersättning antingen för kommunala prestationer eller för rätten att nyttja allmänna platser och inrättningar. Avgift som är privaträttsliga och är grundade på frivilliga avtal kallas avgifter. Avgifter som är offentlighetsrättsliga det vill säga påtvingad prestation med stöd av bestämmelser i en allmän författning kallas taxor. Taxor och avgifter beslutas av fullmäktige.

Arvoden och andra kommunala stöd

Fullmäktige får besluta att förtroendevalda i skälighetsomfattning får ersättning för sitt uppdrag och därtill uppkomna omkostnader.

Kommunen har möjlighet att ge olika stöd exempelvis till föreningar.